

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szentgyörgy-utca 1092. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Mark 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 fr.

Negyedévre 1 , 50 kr.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

SZÉKELY HIRLAP

V-ik évi folyamára.

Midőn ezelőtt egy évvel e lap vezetését átvettem, akkor az általam kiállított felhívásban különböző ígéreteket tettem. Ígértem, hogy a lap szelleme, iránya hű leend az 1867-beli XII-ik szentesített alaptörvényhez. Reiligiose teljesítettem.

Arra hatni, hogy a jogegyenlőség, közös alkotmányos szabadság s az ezekre alapított testvérieség közhazánk polgárai közt folyvást fejlődjék, ígéretet tettem.

Ezen ígéretnek is nemesen megfelelni igyekeztem, s ez ellen egy hajszálnyit se tettem.

Fogadtam: „a székely nemzet közvetlen érdekei iránt mindig lelkesülni.“

A nemes és tiszta lelkesülés nálam egy perczig se hiányzott; de a derék székely nép javára és érdekében a lefolyt év alatt minden intézkedésem megtört a nemzet fia apáthiáján. E bajt orvosolni, övő évi egyik — és pedig — főtevékenységem leend.

Maros-Vásárhely — mint az ország keleti része központja — mivelődése fejlesztésére, csinositására munkálni, e lap feladatául tűztem volt ki. S e részben akár a külső esint, akár a nevelési tért, akár a szellemi életet tekintjük, pangással e várost vádolni teljességgel nem lehet; sőt a haladás, mind a nevelő intézetek szaporításában, mind a város rendezésében, mind a polgári élet körében, mind az ipar és vállalkozás terén tisztán és örömmel látható.

A mi már a kebli jogászegylettel szemben való magatartását illeti az általam vezetett lapnak, e részben teljes megelégedéssel tekinteni a lefolyt évre, jogosítottnak érzem magamat, miután a lejárt uton mindenütt a munka nyomait, s az év végével az országra és a jövőre ható eredményeket láthatom.

A különböző hitfelekezettiek vallásos érzelmeit teljes tiszteletben tartottam, s a hol a szeretet egybeolvasztó és boldogító erejét gyengülni láttam, azt felmelegíteni teljes készséggel igyekeztem.

Lapom modora a lefolyt egész évben változás nélkül és felülmulhatatlanul humánus volt. Ezen eljárásom kiérdemelt érzete, lefolyt évi pályám legbecsesebb jutalma.

És már most, miután jutalmazó önértéssel hivatkozhatom szavaimnak hiven végrehajtott beváltására, teljes nyugodtsággal hívom fel a tisztelt közönséget a tovább is általam vezetendő „Székely Hirlap“ jövőbeni becses pártolására.

A Lap ép úgy ezután is, mint eddig, a maros-rásárhelyi Jogász-egylet tevékeny közege leend, hiven ragaszkodva az 1867. XII t. cz. által körvonalozott politikához.

A nemes székely nemzet közvetlen érdekeit szem előtt tartva, egyik legfőbb feladatának tekintend e lap: mindent megtenni e jóra való nép szellemi fejlődése eszközzésére, s anyagi jólétefelvirágoztatására, — s e nemzet minden mozzanatát figyelemmel kísérve, a jóra lelkesíteni, a félrelépésért megronni, s tévelyedéseiből jó utra vezetni: vallásszerű teendőmnnek tekintend.

Maros-Vásárhely érdekeit 40 éven át hordozván szívemen,, azok már sokkal inkább odaforrtak, mintsem, hogy e tekintetben bárminő ígéretet tenni szükségesnek látnám.

A kebli Jogász-egylet emelkedő hasznos tevékenységét a lap ernyedetlen figyelemmel kísérendi, működése terményeit meleg készséggel közlenni, s miután ujév első napját kezdve mindenik szám két hasábjá mulaszthatatlanul jogi cikkeket közlenni, teljes erőm szerint igyekezendek, hogy az ily természetű közlemények a lap érdekességét eszközöljék, becsét emeljék.

Modorom változhatatlanul az eddigi marad, miután azt hiszem, hogy bármely hirlap legbecsesebb, legajánlóbb színeze a „humanitás.“

Lapunkat az által is érdekelté igyekezendünk tenni az olvasó közönségre nevezve, hogy a királyi tábla és helyi országos királyi törvényszék által ellátandó ügyeket kellő időben közlendem.

S hogy a hasznost a kedvvel is vegyítsük a lap tárczája, azon kívül, hogy az év folyamán át a már egy pár szám tárczájában közölt mutatvánnyal ismertetett munkámat egészen adandom, az „Independance Belge“ utáni „Ismeretlen“ bevégzésével, a legválogatottabb cikkekkal fűszerezendjük tárczáinkat.

Maros-Vásárhelytt, december 23-án 1872.

Dobolyi Sándor,
felelős szerkesztő.

Kiadói szó.

A lefolyt év bátorítja alólírtat a „Székely Hirlap“ kiadását a jövő 1873-dik évre is elvállalni. S midőn, mint ilyen, tudatja a t. cz. közönséggel, hogy a tisztelt Jogász-egylet minden tagja a lapot a következő egész évre díj nélkül kapandja, akkor egyszersmind reméli a vállalkozó: a nagyrabecsült olvasó közönségnek aziránti meggyőződésével találkozhatni, hogy nem a nagy nyereség utáni kapkodás volt ezen vállalat főrugója.

Legfőbb óhaja levén kiadónak, a t. cz. előfizetők megelégedést kiérdemelni, birni, ily célra a lap szétküldésében, kézbesítésében teljes szigorral és pontossággal fog eljárni. A legjobb akarattal szembe is netalán felmerülhető hiány esetében szükségelt felszólalások a kiadó könyvkereskedéshez intézendők.

Megjelenik a „Székely Hirlap“ hetenkint kétszer: szerdán és szombaton reggel egy egész lven, három hasábján.

Előfizetési díj: Egész évre 6 frt . Fél évre 3 forint. Évnyegyedre 1 frt 50 kr. o. é.

A jogász-egylet tagjai a lapot egész éven át díj nélkül kapandják.

Az előfizetési díj legcélszerűbben postai utalvánnyal a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalának Maros-Vásárhelyre küldendő.

Maros-Vásárhelytt, 1872. december 23-kán,

teljes tisztelettel
Wittich J. könyvkereskedése
lapkiadó.

Maros-Vásárhely, jan. 7.

Ma a főispánokhoz intézett belügymin iszter rendelet foglalkoztatja a napi sajtót, s a nézetek pártszinezet szerint variálnak.

Hogy az emberek ezt a fontos tárgyat az-zal a szemüveggel nézik, melyet rendesen szoktak használni, ezt mi természetesnek találjuk.

Mi is hozzászólunk a belügyminister ezen eljárásához. Mi is elmondandjuk, hogy milyenek találjuk azt.

De, mielőtt ezt tennők, nem mellőzhetjük a „Magyar Politikának“ e tárgyra vonatkozó nézeteire egy pár észrevételt kockáztatni.

A felidézett lap határozottan, de bizony elég nyersen is kimondja, mikép — szerinte — „addig nem lesz tanult, megbízható megyei tisztikarunk, míg az választatni, és nem fog élethossziglan a kormány által kinevezettni.“ „S ha ezen eszme horderejét magyar hazánkfiai meg nem értik, s állampolitika helyett, helyi cantonalis politikát üznek, nem is lesz e névre méltó állami közigazgatásunk, mely egy szellemet képviseljen.“

Ha egy ujonez hirlapíró szólna így a megyei önkormányzati évezredes joggal szembe, ezt a nem elég higgadt felfogásnak, a közjogi téreni járatlanságnak tudnók fel, s elnéznők azon jó remény kíséretében, hogy az idő és abban a figyelem, tanulmány, tapasztalat és érettség meghozza a józanabb felfogást.

De hogy egy veteranus journalist, kitől a közjogi téreni széles ismeretet, political mély belátást elvitatni nem lehet, az itéljen ily botorul holtakat és eleveneket, azt aztán érteni nem lehet.

A „Magyar Politika“ leplezetlen nyilatkozatában a multa, a magyar történelem azon szép multjára, melynek dicsősége a megyei önkormányzatnak rendíthetetlen hazaszeretében találjuk, minden tekintet nélkül, elítéli azt, elítéli a jelent, mint kormányzásra képtelent, s hiszi teremthetni, Isten tudja honnan, képesebb egyéniségeket az igazgatásra, mint a minők az a megye tud előteremteni, melynek kebelében áll szőnyegen a tisztújítás. A „Magyar Politika“ arra se látszik legkissebb figyelemmel is lenni, hogy egy központi kormány képtelen kellő ismeretével birni: oly sok egyéniségnek, mely az összes megyék és városok czélszerű igazgatásukra szükségeltetik. A „Magyar Politika“, magát szigoruan a jelen alkotmányos élethez kötve, s egybe következhető változásra nem is gondolva, azt se akarja tekintetbe venni, hogy az ő határozott óhajta szerint minden hatalmat a központi kormány kezébe oly móddal helyezne, hogy aztán az országot minden alkotmányos ellenőrzéstől teljesen megkopasztaná. Ilyesmit nemcsak, hogy kívánni se szabad, de hogy ha hiányzana a megyei autonómiában őcileg gondosan elhelyezett ellenőrzés, még akkor is fel kellene azt állítani. E tekintetben előttünk valóban nagyszerűnek tűnik fel Cromwell azon eljárása, mely szerint első ministerima megalakításakor ellenségei pártjából is vett fel aravaló egyéneket. S midőn barátai ezen műtételét, mint a kor-

mányzást nehezített, hibáztatták, ő azzal indokolta minden tekintetben humanus eljárását: „ezek az emberek választófalat képezendnek boszum s ellenségeim közt, s egy ily nemes gondolkodás következménye lön: mindennemű politikai üldözés beszüntetése.

Kétségen kívül, a mi alkotmányos életünkben is, a központi kormány érdekében fekszik az, hogy azaz értelmes ellenőrzést óhajtja, mert csak ily módon eszközölhető az, hogy a kormány tulkapásai akadályoztassanak, s a compromissio és bekövetkező kár, veszélymegelőztessenek. S ha a constituált világban széttekintünk, az Észak-Amerikai szabad államoktól a kis Schweiczig, úgy találjuk, hogy a valódi jólét csak ott feltalálható, hol a központi kormány hatalma a tartományi, vagy megyei önkormány által ellensúlyoztatik. Hiszen maga az európai ily természetű legújabb szervezés is a most épen törvényhozási tárgyalás alatt levő poroszoni „Kreis Ordnung“ — ily alapra leendő fektetve.

Azok után, miket a megyei önkormányzatra vonatkozólag elvilágelmondottunk, e felette fontos kérdés ötletéből visszatekintünk lefolyó több százados alkotmányai életünkre, s úgy találjuk, hogy soha elég méltányosok, elég hálások lenni képesek nem vagyunk azon mult iránt, mely kikeresztőleg a megyei autonomia segítségével, elég erőss, elég kitartó volt az alkotmányos életet a folytonos impugnatiók ellen megvédeni, s nekünk csonkítatlan átadni.

És most mi lennénk-e, a jelenkor, mint egy: „Aetas pejor avis,“ elég gyávák vagy tudatlanok, hogy a századokon át se a fenekedő ellenségtől, se a romboló, időtől be nem vehetett véd-bátyját mi magunk semmisítnők meg?

Az lehetetlen.

A belügyminister maga is, mult évi deczember 21-diki körrendeletében, maga idejében és erélyesen azon munkára hívja fel az összes főispánokat, hogy a megyei élet és önkormányzat rugékonyságát lankadni ne engedjék, s a hol az

autonomia gépezetében hibát látnának, azt halaszt-hatlanul kijavítsák. S hogy az e tekintetben annyira szükséges evidentiában tartás annál inkább elérhető legyen, azért kívánja a belügyministeri leirat az igazgatás központjani folytonos lakást.

És mi nem tudjuk elége méltányolni a belügyministeri eljárás tapintatosságát a részben is, miszerint elég időt adott a főispánoknak hivatásukat felfogni, s annak értelmében az újja teremtés művele-teit lelkiismeretesen tenni; elég időt vett magának a főispáni eljárásokat kellőleg megfigyelni. S miután meggyőződött, és pedig alaposan, a bekövetkezett mulasztások által előidézett károkról, akkor az időnek teljességében intézkedett a halaszt-hatlan kiigazítások módozatairól.

Az a ki elfogulatlanul veszi bonczolás alá az eléggé nem méltányolható ministeri rendeletet, csak becsüli és tiszteli a ministeri nemes akaratot, s az ezt manifesztáló intézkedés szellemét.

Dobolyi Sándor.

A szóbeliség Ausztriában.

Említést érdemelnek még ezen eljárási javaslatnak következő határozmányai:

A bíró, miután meghallgatta a feleket, egyességet kísért meg. A létrehozott egyesség vagy pedig azon meg-jegyzés, hogy az egyesség megkísértése nem sikerült, a tárgyalás jegyzőkönyvébe vezetendő.

A kereset megváltoztatása, nevezetesen a keresetbeli követelés oly kiterjesztése, mely által a bíróság illetőége nem záratik ki, meg van engedve, ha ebbe az ellenfél világosan beleegye, vagy pedig anélkül, hogy a változtatás ellen kifogást tenne, a megváltoztatott kereset tárgyalásába bocsátkozik.

Ha a kitűzött határidőre a felek egyike nem jelen meg, és az ellenfél önkényt nem ad halasztást, akkor ez utóbbinak a kereset tárgya feletti tényleges állításai, a mennyiben a bíró előtt fekvő bizonyítékok által megerősítve niucsenek, igazaknak tartandók és ezen alapon ítélet hozandó.

A mi a tárgyalási jegyzőkönyvet illeti, az — tekintettel a felebbezés kizárására — igen egyszerű. Tartalmaznia kell:

1. A bíróság megnevezését, a bíró és a jegyzőkönyv vezető nevét, a tárgyalás idejét és helyét;
2. a felek neveit és hatalmazottait, valamint a per tárgyait rövid megjelölését;
3. azon személyek neveit, kik mint felek vagy mint ezek képviselői a tárgyaláson megjelentek;

seivel nagyon faggatta: — „Ez a titok nem az én titkom — ezen felelettel lett elutasítva.

Vauclair úr visszaemlékezve a La Reynière asszony-nal tartott beszélgetésre, mintegy szaván fogta Francinet: — „Egy mód és pedig könnyű mód lehetne arra nézve, hogy a köztünk titkolódzást beszüntessük“: így szólt ő.

— Ez talán a Fontarabie cselre akar egy célzat lenni? mondá nevetve Francine.

— Több, mint az; ez egy kérdés. Miért vonakodik ön a „Vauclair asszony“ nevezettől?

— Bizonyos-e ön a felől, hogy az őt boldoggá teendi?

— Az egyedül öntől függ, hogy engem e tekintetben biztosítson.

— Az nem tenne egyebet, reám ép úgy, mint önre nézve, mint mindent kockáztatni. Mi egy néhány séta és beszélgetés, azzal a valósággal szembe, hogy azok következtében az ember egy életet veszélyesztessen? Egy egész életet! E szóra nem reszket-e ön? — Mi még kevésbé ismerjük egymást.

— Ah, felelt Fernand, a mi ismeretségünk nemcsak a fürdői indénynél kezdődik!

— Mi az! elkiáltja magát Francine, fejét felkapva, melylyen egy himzésre hajolt volt.

Mig Francine szemelt kíváncsian Fernandra szegte, ez azalatt elővette zsebéből az annyiszor átolvasott ismeretes levelet, melyet ő a La Reynière asszony feljaro lépcsőzetén talált volt, s egészen kitarva Sernay asszony elébe tette.

— Nem az ön saját írása-e ez?

Francine elkiáltotta magát, a hogy a kezébe vett írásra pillantott; azután visszaadta a levelet.

— Ha ez az alap, melyen ön hiszi, hogy engem régebben ismer, akkor nagyon is megcsalja magát.

— Hát nem ön írta azt?

— Ugy van, a levelet én írtam, ezt bevallani egy percig se késsem. De az abban olvasható eszme nem az én ajátom.

4. az egyességnek a bíró által eszközölt meg-jesértését;

5. a bíró által a tárgyalás folyamában hozott és ki-hirdetett határozatokat;

6. a tárgyalás bezárasának és az ítélet kihirdet-sének idejét azon megjegyzéssel, hogy ez utóbbinál mind-két fél jelen volt-e vagy nem.

A jegyzőkönyv aláírása a felek, tanuk és szakér-tők részéről nem szükséges.

A bizonyítékoknak szabad méltánylását, s az íté-letnek a bíróság meggyőződése szerinti hozatalát emli-tettük már, valamint azt is, hogy a kérdésses bagatell-el-járása tellebbezést teljesen kizárván, csak a semmiségi panasznak és perujításnak enged helyet. Lássunk még némelyeket a perorvoslatokról.

Semmiségi panaszszal lehet élni a javaslat sze-rint:

1. mivel ezen specialis eljárás a törvény szabvá-nyai szerint nem volt megengedhető;

2. mivel az ítélet nem illetékes bíróság által hoza-tott;

3. mivel a bíró, a ki az ítéletet hozta, nem volt jogosítva ezen speciális eljárásra, vagy nem vezette az egész tárgyalást, vagy a fenálló törvények szerint ér-dekltség miatt tartózkodnia kellett volna azon esetben a bíraskodástól;

4. mivel igazolatlanul kizárattott a nyilvánosság;

5. mivel oly személy tárgyalt, ki erre törvényesen nem volt képesítve vagy jogosítva;

6. mivel valamelyik félnek törvénytelen eljárása ál-tal a törvényszék előtti tárgyalhatás lehetősége megvona-tott;

7. mivel a dolog érdemében valamelyik fél kérel-mén tul hozatott ítélet.

A semmiségi panaszt 8 nap alatt kell az elsőfo-lyamodásu bíróságnál beadni, a mi elő szóval is megtör-ténhetik; ha azonban írásban nyújtatik be, írásban úgyvöd á tál kell aláírva lennie. A sem-miségi panasz felett az országos főtörvényszék ítél és pedig az írásbeli eljárás utján. A semmiségi panasz, benyújtása által az ítélet végrehajtása nem függesz-teik fel. — Ott azonban, hol a félre nehezen helyre ál-lítható kár hárulhat, csak biztosítás rendelőnd el.

(S.)

II. Szakosztály.

Dr. Soos Kálmán, előadó

Indítvány a tkr. 587. §-ának módosítása tárgyában

A tkr. 587. §-ának hiányos szövegezése és a bír-ságoknak ebből kifolyó különböző felfogása, különösen mivel az az §- szerint hozott végzés ellen perorvoslat-nak helye nincsen, annyi ferde és alaptalan pereknek szolgál alapul, hogy ennek ezen baj orvoslására czélzó mielőbbi módosítása a gyakorlati jogászok körében élén-ken óhajtatik. Fennebbi állításomat terjedelmesen indo-

— Mit akar ön ezzel mondani?

— A legegyszerűbbet — Ez a levél meg lett ne-kem küldve egy napon, melynek szomorú emléke ma is eleven áll előttem, egy kedves barátném által, a ki a mint látszik, minden viharok áldozataul volt szánuva. Később barátném vissza kérte tőlem a levelet azon kíváncsiság-ból, hogy meg lássa: vajon ő ma is az, a ki volt akkor mikor a levelet írta. Visszaküldtem, miután lemásoltam. Ezt a másolatot egy reggel elvesztettem. Hol? és hogy? nem tudom. Azután elutaztam. Én a levél elvesztését csak akkor vettem észre, mikor falun voltam. Száz felé is kö-röztette a Párisban, de barátaim egyike is azt meg nem találva, felhagytam a feltalálhatóság reményével. Minő vé-letlen juttatta azt az ön kezébe?

— Egy vendéglő lépcsőzetén volt az az Anjonut-czában.

— A hová én szállást bérleni mentem volt. És ma itt vagyok. S midőn ön velem a fürdőn találkozott, semmi se észleltette önrel, hogy az a ki ön előtt áll, nem lehet az az egyéniség, a ki azt a lázzal tömött levelet írta?

— Ugy van, valami olyast vettem észre.

— Szegény Thecla! mily kevésbé hasonlítok én hozzá!

— Theclának hívják?

— Annak. Ő legrégibb barátném s azt hiszem hogy örökre is fogom szeretni. Nem tudok egyszerre nagy gondolni rá, hogy szemeim könnyűkkel meg ne tel-jenek.

— Ő hát nem boldog?

— Ő! — oh Istenem.

Francine könnyes szemeire nyomta sebkendőjét. — Ni tiz óra így szólt ő a fali órára tekintve; ön meg engedí, hogy távozzam. Megígértem, hogy ma hozzá felmegyek, s lehetséges, hogy holnapig nálla maradok. A mióta magához kérétem, mindég halálos nyugta-lanságok közt láttam őt!

— Megegedi-e ön, hogy elkísérjem?

— Jószívvél.

(Polyt. köv.)

TÁRCSA.

Az ismeretlen.

Az „Indépendance Belge“ után.

Dobolyi Sándor.

(Folytatás.)

A hogy La Reynière asszony Vauclair urral leg-előbb találkozott, nem mulasztotta el vele az említett együtlérről beszélni. — „Sernay asszony, azon perc óta, hogy megláttam, rokonszenvet keltetett fel bennem maga iránt. A legnagyobb dícséret, melyet én e tekintetben mondhatok az, hogy ő épen olyan, milyennek képzeltem.

— Magam is ép így hiszem.

— Az ő vonásai alatt a boldogság ajánlkozik ön számára. Szorítsa ön mielőbb a markába, nehogy elszalassza.

— Ön tudja, hogy mit felelt az a nő az első alkalommal, midőn vele arról szóltam, hogy nőül óhajtanám venni.

— Őt, hat hét telt el azóta, s tudunk körülménye-ket, melyek közt a hetek az évekkel vetélkednek. Egyéb-iránt mit kockáztathatna ön?

— Igaz. Legközelebbi alkalommal fogok vele be-szélni.

Vauclair urra nézve könnyű dolog volt az alkal-mat megszerezni; Sernay asszonyúli látogatásai termé-szetesen meghozták azt neki. A Párisban lett érkezés utáni legközelebbi napokban Fernand nagyon el volt fog-lalva, s nem mindég lehetett hon.

Sernay asszony életében volt, csálhatatlanul, valami sajátságos esemény; de miből állt az? Ha Fernand őt ilyesmírről kérdezte, Francine kikerülte az egyenes fele-lelet, azonban semmit valami olyast nem vett észre, mely legkisebb gyanut is keltethetett volna keblében arra nézve hogy neki talán vetélytárstól kellene félnie. A mikor egy stve Vauclair ur Sernay asszonyt e tekintetben kérdés

colni feleslegesnek tartom; legyen szabad azonban annak támogatására egy pár gyakorlati észrevételt felhoznom.

Az említett §. főelvűl mondja ki, hogy „a bíróság a birtokon kívüli feleket perutjára utasítja,“ a nélkül, hogy a jog címekre nézve valami megkülönböztetést tene: ha pedig az örökösök közül az egyik sínes birtokban vagy egyiránt birtokban lennének, csak akkor különbözteti meg a jogcímeiket, elrendelvén hogy a szerződési örökös fellen, mind a végrendeleti, mind a törvényes örökösök, a végrendeleti ellen pedig a törvényes örökösök tartoznak felperesi minőségben fellépni! megint a nélkül, hogy a szerződés, illetőleg végrendelet külalakjára nézve legkisebb említés is tétetnék. Ezen intézkedésnél fogva a birtokban lévő, bármely örökössel szembe, ha bár a leggyengébb jogcímmel bír, a legerősebb t. i. a szerződési jogcímmel bíró örökösnek is pert kell kezdeni, ha bár az erősebb jogcímét tanúsító szerződés valódisága ellenfele által kétség alá nem hozatik is. Ugy szintén egy külalakjára nézve szabálytalan, valódiságára nézve az ellenfél által is kétségbe vont írka-fírka, mint végrendeletet előmutató örökössel szembe a legközelebbi vérokon, mint törvényes örökös is perre kell, hogy utasitassék. Azt hiszem felesleges hosszasan fejtegetnem, hogy ezen intézkedés által, mily visszaes viszonyok és ferde perek nyerhetnek életet, a mint ezt a gyakorlat naponként igazolja.

Annnyit azonban mégis bátor vagyok felemlíteni, hogy a tetteges birtokos az erősebb jogcímnek mindig engedni köteles és csak is az egyforma jogcím mellett nyújthat a tetteges birtoklás fölényt, és így az erősebb jogcímmel szembe, mindig a gyengébb jogcím köteles pert kezdeni, de csak is úgy és akkor, ha az erősebb jogcímet tanúsító okmány szabályszerű alakban kiállítva van, és valódiságra kétségbe vonva nincsen, mert ellenkező esetben, a mint a gyakorlat tanúsítja, igen gyakran oly ferde pereknek vettetik meg az alapja, a melyekben a felperesnek vagy nemleges állításokat kellene bizonyítani, vagy keresetét csupán tagadásokból összeállítani, minek folytán azon, minden helyes perrendszer elveivel ellenkező körülmény kell, hogy bekövetkezzék, hogy a bizonyítás terhe mindig alperesre háromlik.

De az említett §-nak hiányos szövegézése által halomra döntetik a trknak az okiratokra vonatkozó intézkedése, és a mennyiben t. i. ezen intézkedés szerint egy érvényesíteni kívánt, bármely szabálytalan okirat megtagadása nem elégséges annak megerősítésére, hanem annak megsemmisítését per útján kell eszközölni.

Meg vagyok győződve, hogy a törvényhozásnak ezen §. szövegézésénél egy külalakjára nézve szabályosan kiállított szerződés, illetőleg végrendelet lebegett szemei előtt, de ezen körülmény e §-ban határozott kifejezést nem nyerén, a gyakorlati életben különböző és gyakran ferde felfogásokra és értelmezésre nyújtott alapot, minéltogva bátor vagyok indítványozni:

Mondja ki a Jogász-egylet határozatilag, miszerint kívánatosnak tartja, hogy a tkr. 587 §-ként módosításék. „Ha az egység nem sikerül és az örökösök különböző jogcímeire hivatkozva, a szerződési örökös ellen, mind a végrendeleti, mind a törvényes örökösök, a végrendeleti ellen pedig a törvényes örökösök, ha a szerződés, illetőleg végrendelet szabályosan kiállítva van és valódisága kétségbe nem vonatik, tartoznak felperesi minőségben fellépni.

„Ha pedig az örökösök ugyanazon jogcímekre hivatkoznak, a bíróság a körülményekhez képest, tekintettel mindig a tetteges birtokosokra, határozza el, melyik tartozik a pert megindítani.“ „Ilyen végzés ellen felebezésnek van helye.“

Illyés Károly.

Maros-Vásárhely, jan. 5.

A helyi „Egyenlőségi kör“ ma d. u. 3 órakor tartotta évi nagygyűlését.

A nagy számmal egybegyűlt ülést dr. Székely József a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt közgyűlés!

Mindenekelőtt kötelességemnek tartom jelenteni, hogy egyeletünk elnöke folyó év január 2-ról az egylethez intézett átirata szerint, részint gyengélkedő egssége, részint országgyűlési képviselői elfoglaltatása miatt a jelen időre összehívott közgyűlésen nem jelenhetik meg körünkben, s annál fogva az elnöki teendőket e gyűlésen alapszabályaink értelmében egyeletünk alelnökének kellene végezni, a ki annak elvégzésében betegsége által szintén akadályozva levén, engem bizott meg ezen közgyűlés megnyitásával, s ezen körülményeknek kell tulajdonitanom azon szerencsét, hogy az elnöki szék ideiglenes elfoglalásával ezzel kapcsolatos teendőimet, mint igen kedves kötelességemet teljesíthetem.

A mai napon tisztelt közgyűlés egyeletünk életében egy újév első napját éljük, mely elválaszt minket egy

elmúlt évtől, melynek örömei és bajai bizonynyára élénk tanúságot tüntetnek fel szemünk előtt arról, hogy mit és mennyit, s minő eredménnyel tettünk, s abból okulnunk kell a jövőre, minek gondolom mindnyáján a legjobb reményekkel nézünk elébe. Hogy azonban ezen reménységünkben különösen egyeletünk jövőjére nézve ne csalatkozhassunk, a jó orvos eljárását kell követnünk, a ki patiensének életrendjét még egésséges állapotjában is figyelemmel kíséri, s a betegségek bekövetkezése alkalmával kevesebb figyellel s fejtöréssel fedezi fel a betegség valódi minőségét és okát, s a kellő gyógyszert a maga idejében s a kellő adagban helyesen alkalmazva, rövid idő alatt nagyszerű eredményeket képes felmutatni.

Hogy pedig ezen nyilatkozatom által lehető félreértésekre okot ne szolgáltatassak, értem a jelzett hasonlatot olyaténképpen, hogy miután mi ezen egylet fenntartásához részvényidjainkkal azon elhatározással járunk, miszerint egyeletünk az alapszabályokban körülírt céljának minden tekintetben a lehető leghívebben megfelelhessen, azért a jó gazda elvei szerint számolnunk kell a multra nézve, s helyzetünk, körülményeink hű felismerésével s felfogásával tiszta s határozott alapon folytassuk működésünket. Mind azt a mi egyeletiünk belső életében a multban jónak, helyesnek és czél szerűnek mutatkozott s eredményeiben egyeletünkre nézve kedvező volt, az jövőre is alkalmazzuk, hogy ha pedig netalán tán az eddigi eljárás valamely részleteiben is hiányosnak, vagy éven czél szerűtlenné mutatkozik, azt jövőre kerülni s egyszersmind a tapasztalt hiányokon azonnal s éppen a legheylesebb s legtöbb eredményt biztosító eszközökkel igyekezzünk segíteni.

Midőn megemlítem, hogy egyeletünk helyiségeiben a lefolyt évben hivatalnokaink kellő pontossággal ügyeltek fel s teendők elvégzésében szabályszerűen jártak el, s a tekintetben semmi fennakadás tapasztalható nem volt, szükségesnek tartom egyuttal becses figyelmüket felhívni mindazon intézkedésekre, melyek a mult év folytán egyeletünk érdekében történtek s különösen szükségesnek tartom becses figyelmüket felkérni anyagi illetőleg pénzügyi helyzetünkre, melyek közül az elsőre nézve felvilágosítást nyerhetnek a felülvizsgálendő s beterjesztett igazgató választmányi határozatokat tartalmazó jegyzőkönyvekből; azutóbbiát a nézve pedig alapul szolgálnak a szintén beterjesztett pénztárnoki és gazdai számadások. — Önöktől függ az azokból merithető tapasztalat folytán megtartani jövőre is az eddig követett irányt, avagy a mennyiben az jövőre nézve nem látszanék szintén kielégítőnek, elhatározásokkal a megalakítandó hivatali kar-nak és választmányának a legjobb belátásuk szerint czél szerűnek mutató út és módot megjelelni.

Nem tartom azonban feleslegesnek ez alkalommal egyeletünk jövőjére nézve kérni önöket, hogy a lehető legnagyobb fokozatú érdekeltséggel szíveskedjenek egyeletünk irányában viselkedni, s teszem azt azon határozott meggyőződés által ösztönözve, hogy csak az ez uton leszünk képesek egyeletünk további fennállására mint erősülésére a multhatlanul szükségeltető alapot biztosítani.

Ez a kután van szerencsém a magam s hivatalársaim és az igazgató választmány tagjai nevében a részünkbe juttatott megbízatást ezennel önök kezébe letenni s összes mindnyájunk nevében a megválasztatásunk által belénk helyezett bizalomért tiszteletteljes köszönetet nyilvánítani. S tanácskozásaikból, elhatározásaikból egyeletünkre nézve csakis jót remélve s a lehető legjobb eredményeket kívánva, a közgyűlést ezennel megnyitott-nak nyilvánítom.

Ezen beszéd végével, — melyet élénk éljenzés követte — felkérte a népes gyűlést, egy korelnök kinevezésére: Biás István ily ennek kijelöltén ő azonnal az alapszabályok értelmében, az általános tisztújítást előkészítendő, egy a szavazatokat beszédendő bizottmányt nevezett ki.

A választás megtörténvén, annak eredménye következőkben van foglalva.

Elnöknek Lázár Ádám; alelnöknek Kovács Áron Igazgatóknak Dr. Székely József, Borosnyai Pál, Petelei János; Jegyzőnek Szentmiklósi Kálmán, Darkó Ákos; Pénztárnoknak Jakabfi Gerő; Könyvtárnoknak Kelemen László lettek nagy szótöbbséggel megválasztva.

A háznagyságra Andrassy József és Kézel János egyforma szavazatot kapva a kettő közt a közelebből folytatandó nagygyűlés újabb választást fog elintézni; ugyanakkor fog tanácskozni a kör benső életére vonatkozó némely teendőkre nézve.

A vallás és közoktatási m. kir. miniszter 1872 évi dec. 10-én 32,488. sz. a. kelt s valamennyi törvényhatóságokhoz intézett rendelete.

Az 1868. évi XXXVIII. t. cz. keletkezése ideje óta a vezetésem alatt álló vallás és közoktatásügyi minisztérium egész erővel oda törekedett, hogy a népoktatás ügye kifejlődését akadályozó minden nehézséget legyőzzön, egyszersmind e törvény életbeléptetésére minden törvényes eszközt felhasználjon.

A hivatolt törvényre támaszkodó e törekvéseknek jóllehet már is vannak látható sikerei, mindazáltal ez ügy a fejlődésnek most is csak a kezdetén van, és kifejlődhetése útjában még most is számos akadályok állanak, melyeken úgy látszik, csak a törvény erejének szigorú alkalmazásával lehet áttörni.

E törvény támogatásához még más törvények segélyével is kívánt az országgyűlés járulni; így rendelte el az 1871. évi XVIII. (községi) törvény 22. §-a f) betűje alatt, hogy a község köteles gondoskodni iskoláiról és más rokon intézeteiről: hasonlóul az 1872. évi VIII. (ipar törvény 40. 42. e) 44. 70. és 87. a) §§-iban az iparos növendékek oktatása szabályozásával jó a közoktatási törvény segítségére, mely intézkedések mind arra mutatnak, hogy a törvényhozás nemcsak az ügy fontosságától van áthatva, hanem a törvény hatásának és sikerének biztosítását erősen akarja.

A népoktatás ügyének kifejtésére, a törvény szellemi és erkölcsi intentio valóítására rendelt közegek, milyenek a felekezeti iskolákra nézve: a hitközségek helyi és főhatóságai, a községi iskolákra nézve: az iskolai székek, a megyei iskola tanácsok, a kerületi tanfelügyelő, — a törvény fenn is említett rendeleteinek legtöbb esetben csak úgy szerezhetnek érvényt, ha ama közegek rendeletei végrehajtása, elmulasztása vagy megtagadása esetén a köztörvényhatóságok hivatalos támogatását igénybe veszik.

A népoktatás rendezésével s ez ügy fejlesztésével megbízott fennebb is említett törvényes közegek, a népoktatási törvény fennállása óta már eddig is többször fordultak a szükséges támogatásért a köztörvényhatóságokhoz, de sajnosan kelle tapasztalniok, hogy e megkeresésre köteleességét nem minden törvényhatóság teljesítette, vagy legalább nem teljesítette kellő gyorsasággal, pontossággal és a törvény szigorával.

Most azonban, midőn a köztörvény hatóságok az 1870. évi XLIII. t. cz. szerint egészen újból rendezve és szervezve vannak, midőn az 1871. XVIII. t. cz. szerint a községekben új élet kelt: helyén és idejében látom a tekintetes törvényhatóság figyelmét és buzgalmánát egész erejét felhívni arra, hogy az 1868. XXXVIII. népoktatási törvény, valamint az 1872. VIII. ipartörvény e czélra rendelt szakaszainak végrehajtását munkálkodása s hatósága körébe vegye fel, s végrehajtó közegeit ne csak oda ntasítsa, hogy a népnevelési törvény életbeléptetésére és az ügy kifejtésére rendelt törvényes közegek felhívásaira, azonnal segédkezet nyújtsanak, hanem rendelje el egyszersmind azt is, hogy a községek látogatása alkalmával az iskolák és gyermekek iskoláztatása állapotára gondjait mellőzhetlenül kiterjessze, a község előljáróságait a népoktatási törvény reájok eső része végrehajtására szigorúan kötelezze, a mulasztásokért mind a községi előljáróságot, mind általa a gyermekek iskoláztatását elhanyagoló szü-léket elengedhetlenül megbüntettesse, sőt, ott a hol még iskolai épület s tanító nem volna, vagy a hol ezek a kívánt czél-nak nem felelnének meg, oda hasson, hogy a község avagy a felekezet, a törvény által reá mért e kötelességnek minél előbb tegyen eleget.

Az így kiadott rendeletei végrehajtásáról minden évnegyedes gyűlése alkalmával illető közegeitől kérjen számot és e jelentések alapján keletkezett végzéseit az 1868. XXXVIII. t. cz. 130. §. 4. száma alatti és 132. §-sa rendelete értelmében hozzám teendő jelentéseiben ezeket is foglalja be.

Meg vagyok győződve, hogy a tekintetes hatóság ugyanazon indokoktól lelkesül a népnevelés végrehajtás körül reá váró kötelességek teljesítésében, a melyek indították a törvényhozó testületet ez üdvös törvény életbeléptetésére s rendeletei kifejtésére által a nép boldogítására. E meggyőződésnél fogva hiszem és reménylöm, hogy e rendeletemnek nem a törvényteljesítésére hivatalt kötelességből hanem saját meggyőződésének benső ösztönéből szerzendő fogamatot.

Ezen rendeletemnél fogva felhívom a tekintetes hatóságot, hogy a népoktatási törvény 130. §-sa 4. pont. értelmében munkálkodása eredményét a megyei iskolai tanács munkálkodásával együtt évnegyedenként, évi jelentését pedig ugyanazon törvény 132. §. rendelete szerint évenként hozzám terjersze fel.

Maros-vásárhelyi képviselői gyűlés.

December 30-án.

Elnök: Borosnyai Pál, polgármester

Jegyző: Kiss József, városi főjegyző.

Tárgyai:

1.) A magas kormány által is jóváhagyott 800 személyre építendő katonai laktanyára nézve, a jogi és építendő bizottmányok által a katonai kormány részéről tett követelésekkel és tervvel szembe adott részletes vélemény.

Egész terjedelmében átküldeni határozottatott a helyi kir. katonai parancsnoksághoz, az illető katonai magas kormányhoz áttekintés végett leendő felküldésért.

2.) Honvéd miniszter Szende Béla ő nagy melóságának sürgős rendelete, egy alkalmas katonai kórodai helyiségnak 5000 frt évi díj mellett mielőbb leendő ki-

bérlése, s a bérleti költvélnek jóváhagyás végetti felküldése.

Egy a czélnak megfelelő helyiség kiszemlése, az előszabott évi díj melletti kibérlése, s az ily módoni végrehajtás eredménye feljelentése, a magas leirat értelmében elrendeltetett.

3.) 1873-ik évre járandó költségvetés elkészítéséig és beterjesztetéséig, az 1872-dik költségvetés alapján leendő kiadásokra indemnity kéretett a kebli tanács által 1873 január 15-ig.

Egyhangilag megadott.

4. Kérések a görög egyesült és nem egyesült házak gondnokainak két két ől fájért az iskolák számára.

2. 2. ől ág kiadása elhatározatott.

Tárgysorozaton kívül elővették:

a. Az esküdtszéki tagok összeállítása.

E célra összeiroknak: Farkas Elek, Fekete Ferencz Lakatos János; Hitelesítőknak: Hincz Miklós, Dr. Kornhoffer Lajos Kiss Károly neveztettek ki.

b.) Csiky Károly számvevő beadja egész évről a kövezt és építési alapra vonatkozó kimutatást.

Mielőtt ez részletes tárgyalás alá vétetnék, polgármester megbízott, hogy a pálinka és szesz kezelését tárgyzó számudásokat is vegye be, hogy aztán mind ezek kapcsolatosan tárgyalassanak

c.) Számvevői jelentés a novembri összes vámjövödelméről.

Tudtul vétetett.

d.) Világítási ügy. Nem levén a világítás, vállalkozók hiánya miatt még haszonbérbe kiadva, elhatározatott annak 3 havi kebli kezeltetése. Azonban a gyűlés folyama alatt egy írásbeli ajánlat nyújtván be, a tanács új árlejtés megtartására utasítatott.

Dobolyi Sándor.

Helyi dolgok.

— A maros-vásárhelyi takarékpénztár 1872. decz. havi forgalom kimutatása.

Bevétel:	
Pénztármaradvány áthozat a multhóról	13752 frt 28. kr.
Tak. pénztári betétek 47 főlől	19239 " 65 "
Kifizetett váltók	142246 " — "
" " Előlegek	202 " — "
" " Zálogok	393 " — "
Befizetett kamatok	2883 " 29 "
" "illetékek	2865 " 68 "
Késedelmi kamatok	61 " 20 "
Megtérített kezelési költségek	40 " 70 "
Más pénzintézetektől	14000 " — "
Értékpapírok kamatai	52 " 48 "
Részvényátíratási díjak	18 " — "
Osszesen:	1957772 frt 28 kr
Kiadás:	
Kifizetett betétek 50 félnek	26469 frt 46 "
" folyó kamatok	63 " 85 "
Leszámitott váltók	145460 " — "
Előlegek	1110 " — "
Zálogok	328 " — "
Osztalék 1871-ből	27 " — "
Kezelési költség	17 " 28 "
Tiszti fizetések	241 " 69 "
Üzleti költségek	50 " 56 "
Más pénzintézeteknek	22000 " — "
Felvett kölcsönök kamatja	220 " 1 "
Igazgatási költség	620 " — "
Királyi adó	150 " — "
Gecse intőzetnek	200 " — "
Posta és helyegdíjak	3 " 78 "
Berendezési költség	7 " 50 "
Pénztármaradvány deczember 31-én	11219 " 82 "
Osszesen:	195772 frt 28 kr

Z. dr. Knöpfler Vilmos. s. k. Watervliet Károly. s. k. igazgató. könyvvezető.

Jeney Albert. s. k. aligazgató

— A Fischer féle pálinka kereskedési nag-teremben ünnep 2-od napján történt verekedés, melyről 3-ik számában a helyi dolgok rovatában részletezve emlékeztünk volt, meghozta áldozatát. A mulatságba erősen kosen betolakodott katona a verekedés következtében fején kapott nehéz sebeiben elhalt. Tegnapelőtt temették el.

Bécsi tőzsdei árkelet

(januárius 4.)

5% metallique	66.05
5% nemz. államköcsön	70.10
1860. államkötvény	103.50
Bankrészvény	979.—
Hitelrészvény	336.—
London	108.75
Ezüst	107.—
Arany	5.20
Napoleon arany	8.66
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.50.
" " " temesi	78.—
" " " erdélyi	77.—
" " " horvát-slavon	—.—

Felelős szerkesztő: DOBOLYI SÁNDOR.

HIRDETMÉNYEK.

(2)

1—3

Hirdetmény.

A maros-vásárhelyi takarékpénztár közgyűlése 1873. február 5. reggel 9 órakor a tanácsház nagy-teremében fog tartatni, melyre a t. cz. részvényes urak figyelmeztetéssel az al. szab. 42. §. első és 2-ik kikezdésére tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat

1. Elnök választás, és a közgyűlés megalakulása után a szavazatjog gyakorlása tárgyában bejelentett sérelmek rövid szóbeli elátása.

2. Igazgatói jelentés a lefolyt üzleti év sommás eredményéről.

3. A számvizsgáló bizottság jelentése, kapcsolatban a leltározó bizottság jelentésével.

4. A választmány külön előterjesztései, és evvel kapcsolatban a mult évi közgyűlésből a választmányi jegyzőkönyvek megvizsgálása és megbirálására kiküldött bizottság jelentése.

5. A kilépett, kilépendő és kisorsolandó választmányi tagok titkos szavazással megválasztása.

6. Számvizsgáló, leltározó, és választmányi jegyzőkönyvek megvizsgálása és megbirálására 5 tagu bizottmány megválasztása.

7. A tiszta jövedelem feletti határozás.

8. Írásba beadott indítványok, fellebbezések és kérelmek.

Maros-vásárhely 1873. január 6-án

Az igazgatóság.

42. §. I. A szavazatjog gyakorolhatására megkivántatik, hogy a részvényes nagykori, önjosult, feddhetetlen híru, s hogy részvényei a részvényesek főkönyvében legalább egy hóval az illető közgyűlés előtt saját nevére beírva legyen.

2. Minden részvényes és meghatalmazott, ki a közgyűlésen résztvenni és szavazni kíván: tartozik részvényei, meghatalmazása és a részvénykönyv alapján, az őt illető szavazatok számáról kiállított igazoló jegyet a közgyűlés előtt két napon és annak megnyitáig az intézet helyiségében, az intézeti jegyzőtől kivenni.

(1)

2—5

1/5 1839-diki

ROTHSCHILD-SORSJEGYEK

melyek sorozatai kihuzattak, s melyeknek az 1873. márczius 1-én történendő számhuzásánál mulhatlanul nyerni kell, **20-ad részekben elad 12 frtjával Fischer M. L.,** bank- és váltóüzlete a „Fortuná“-hoz Pest, hatvani-utca 16. sz. Pest (Lipótvárosi) takarékpénztár részvények részletfizetésre az osztalék biztosításával.

Azon rendkívülig fokozódó törekvés, melylyel a hazai takarékpénztár részvényei a legbiztosabb, s nyereséget nyújtó tőke elhelyezésül használtatnak, indított arra, hogy csekély takarékoság mellett egy kis tőkepenz biztos értékpapirba fektethető legyen, ez okból a

Pest (Lipótvárosi) takarékpénztár részvényére hívom fel a n. é. közönség figyelmét, melyek részletfizetésre megszerezhetők.

A Pest (Lipótvárosi) takarékpénztár körülbelől kilencz hóval ezelőtt két pesti bank-intézet tevékenysége által jött létre, kiktől nagy tért vett át, s ma már egyik tekintélyesebb takarékpénztárunkká lett, s eddig is, az első 9 havi működés után, részvényenként már eddig 5 frtnál többet osztand.

A Pest-Lipótvárosi-takarékpénztár solid állapotát mindenek között kiválóan az tanusítja, hogy a helybeli bankok s bankárok által alakított consortium a Pest-Lipótváros takarékpénztár részvényeinek nagy részét átvette.

Ez eset minden kétséget eloszlat, s igazolja, hogy e takarékpénztár üzletköre, biztos vezetése és ismert szilárd igazgatása mellett folyvást szélesbülend.

mik a részvények emelkedését biztos kilátásba helyezik.

Kisebb tőkeösszeg biztos elhelyezésére Pest-Lipótvárosi takarékpénztár részvényeit ajánlhatom, melyeket darabonként

84 forintért

12 havi 7 frtos részlet törlesztésre adok,

akként, hogy az első részlet lefizetésével biztosítom a vevőnek, részvénye után esendő osztalékot. Mihez képest kérem a. n. é. közönséget a részvételre, hogy tőkét minden kétségen kizáró határozott értéket biztosító ily papirba fektesse.

Megrendelésekre vásárlók, a helybeli tőzsde pontos napi árfolyama szerint is; letéteményül is nállam maradhatnak e papírok, mely esetben darabonként

10 forint teendőle, s a hátraléka részvények átvételekor

Az esetben, ha részletfizetésre legalább 25 darab vásároltatik, a fizetés meghatározását a vevő jogául engedem.

Számos bel- és külföldi üzlettársaim s megrendelőimnek ajánlom, hogy a Pest (lipótvárosi) takarékpénztár részvényeire teendő megrendeléseiket ideje korán teljesítsék, mert hihetőleg rövid időn beálló áremelkedés esetén képtelen leszek a fenti áron kívánságaikat teljesíteni.

Vidéki utánvételi megrendelések azonnal teljesítettnek.

Fischer M. L.

bank- és váltóháza a „Fortuná“-hoz, Pesten, hatvani-utca 16. sz. a.